

Warszawa, dnia 25 marca 2025 r.

Organizacja Pracodawców Rada Przedsiębiorców

ul. Legionowa 2

01-343 Warszawa

Szanowny Pan

Karol Nawrocki

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

Kancelaria Prezydenta

Rzeczypospolitej Polskiej

ul. Wiejska 10

00-902 Warszawa

Szanowny Panie Prezydencie,

Organizacja Pracodawców Rada Przedsiębiorców, reprezentująca interesy polskich przedsiębiorców z różnych sektorów gospodarki, z głębokim niepokojem przyjmuje uchwalenie przez parlament ustawy o zmianie ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy oraz niektórych innych ustaw oraz zwraca się do Pana Prezydenta o skorzystanie ze swojej konstytucyjnej prerogatywy i zastosowanie prawa weta ustawodawczego w stosunku do niniejszej ustawy.

W naszej ocenie ustawa ta doprowadzi do pogorszenia kondycji polskiej gospodarki, dodatkowo obciąży wymiar sprawiedliwości oraz uderzy w elastyczność rynku pracy i prawo

Organizacja Pracodawców Rada Przedsiębiorców

ul. Legionowa 2, 01-343 Warszawa

www.radaprzedsiebiorcow.org

biuro@radaprzedsiebiorcow.org

obywateli do decydowania o formie zatrudnienia. Pomimo zapewnień Premiera Donalda Tuska na początku stycznia 2026 roku, że: „zawarta w ustawie przesadna władza urzędników byłaby destrukcyjna dla firm” oraz „sprawa jest zamknięta”, rząd powrócił z nową wersją projektu, która przewiduje m.in. wydawanie wiążących poleceń zmiany formy zatrudnienia na etapie kontroli, drastyczne zwiększenie kar dla pracodawców, a także objęcie decyzji wydawanych przez okręgowych inspektorów pracy rygiem natychmiastowej wykonalności na podstawie szeroko interpretowalnych przesłanek zawartych w kodeksie postępowania administracyjnego.

Uzasadniając nasz wniosek, pragniemy nawiązać do opinii Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2026 roku podpisanej przez Pierwszą Prezes Sądu Najwyższego Małgorzatę Manowską, przedłożonej do niniejszej ustawy w trakcie procesu legislacyjnego, zawierającej miażdżącą krytykę tej ustawy, z którą to opinią Organizacja Pracodawców Rada Przedsiębiorców w pełni się zgadza. Sąd Najwyższy wskazuje, że stosunek pracy jako instytucja prawa prywatnego jest co do zasady regulowany metodą cywilistyczną na zasadzie równorzędności stron. *„Akceptacja rozwiązań zaproponowanych w opiniowanym projekcie, zgodnie z którym decyzja administracyjna jest najwłaściwszym narzędziem umożliwiającym organom Państwowej Inspekcji Pracy stwierdzanie (potwierdzanie) istnienia stosunku pracy, nie dość że koliduje z prywatnoprawną naturą stosunku pracy, to dodatkowo stwarza całkiem realne ryzyko naruszenia konstytucyjnych standardów w zakresie swobody wykonywania pracy”*.

Sąd Najwyższy, kontynuując negatywną ocenę zgodności ustawy z konstytucyjną zasadą swobody wykonywania pracy, wskazuje, co następuje: *„Tak więc nawet pobieżna ocena unormowań proponujących przyznanie organom Państwowej Inspekcji Pracy dodatkowych kompetencji procesowych w zakresie wydawania decyzji administracyjnych [...] nasuwa spostrzeżenie, że test zgodności projektowych przepisów rangi ustawowej z konstytucyjnymi wzorcami odnośnie do swobody wykonywania pracy musi zakończyć się wynikiem negatywnym”*. W końcu, w opinii Sądu Najwyższego konstrukcja, zgodnie z którą organy Państwowej Inspekcji Pracy będą wyposażone w kompetencje do wydawania decyzji administracyjnych rozstrzygających w sposób kategoriyczny o istnieniu skonkretyzowanego stosunku pracy, może prowadzić do sytuacji, w której przedsiębiorcy doświadczą długotrwałej niepewności prawnej: *„Przedmiotowe zjawisko znacznie wydłuży czas trwania czynności*

Organizacja Pracodawców Rada Przedsiębiorców

ul. Legionowa 2, 01-343 Warszawa

www.radaprzedsiebiorcow.org

biuro@radaprzedsiebiorcow.org

procesowych ukierunkowanych na wiążące erga omnes ustalenie charakteru prawnego relacji łączącej adresatów decyzji administracyjnej”.

Nie ulega wątpliwości, że sądy zostaną dodatkowo obciążone postępowaniami sądowymi wszczynanymi na skutek odwołań składanych przez pracodawców. Ponadto, miesięczny termin na wyznaczenie posiedzenia w tym przedmiocie jest jedynie instrukcyjny – nie wiąże sądu i nie gwarantuje pracodawcom pewności szybkiego procesu zakończonego sprawiedliwym dla nich wyrokiem. Zwracamy również uwagę, że ustawa budzi wątpliwości z perspektywy realizacji zasady trójpodziału władzy. Jak wskazuje Sąd Najwyższy: *„Pozycja procesowa organów Państwowej Inspekcji Pracy, jaką wyznaczają przepisy projektowanej ustawy, sytuuje te organy w grupie organów quasi-sądowych (niezależnych arbitrów rozstrzygających spory między stronami stosunku zatrudnieniowego odnośnie do charakteru tego stosunku), co wydaje się zjawiskiem o tyle kontrowersyjnym, że wedle założeń Projektodawcy organy te – gdy chodzi o problematykę dotyczącą władczego ustalania istnienia stosunków pracy – będą ustawowo upoważnione do tego, aby w swoisty sposób «konkurować» z sądami powszechnymi, czyli z tymi organami władzy publicznej, które są konstytucyjnie predestynowane do sprawowania wymiaru sprawiedliwości w Rzeczypospolitej Polskiej”.*

Organizacja Pracodawców Rada Przedsiębiorców podziela również uwagi Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców Agnieszki Majewskiej, wyrażone w opinii z dnia 25 lutego 2026 roku złożonej w trakcie procesu legislacyjnego do procedowanej ustawy. Jak słusznie wskazuje Rzecznik: *„Wielu przedsiębiorców obawia się, że jeszcze przed ewentualnym uprawomocnieniem się decyzji wydawanych przez okręgowych inspektorów pracy, inne organy administracji publicznej, w tym zwłaszcza Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz organy podatkowe, będą inicjowały we własnym zakresie odrębne postępowania przeciwko podmiotom objętym wydanym rozstrzygnięciem, co doprowadzi do chaosu prawnego i dezorganizacji firmy”.*

W dalszej kolejności, odnosząc się do rygoru natychmiastowej wykonalności, którym może być objęta decyzja okręgowego inspektora pracy na mocy przesłanek zawartych w kodeksie postępowania administracyjnego, Rzecznik wskazuje: *„Sugerowana przez projektodawcę możliwość zastosowania administracyjnoprawnego rygoru natychmiastowej*

wykonalności nie jest środkiem adekwatnym dla omawianego rozstrzygnięcia okręgowego inspektora pracy". Należy wskazać, że ustawa zawiera także szkodliwe przepisy dotyczące udzielania zabezpieczenia, odbiegające od zasad ogólnych postępowania cywilnego, a prowadzące do sytuacji, w której sąd nie będzie mógł odmówić udzielenia zabezpieczenia w zasadzie we wszystkich sprawach dotyczących ustalania istnienia stosunku pracy – z wyjątkiem tych spraw, gdzie nieistnienie stosunku pracy będzie oczywiste – a wniosek o udzielenie zabezpieczenia będzie musiał być rozpatrzony przez sąd w przeciągu 3 dni od wpływu wniosku, co w przypadku tak krótkiego terminu nie pozwoli na dogłębną jego analizę. W końcu Rzecznik MŚP odnosi się do radykalnego zwiększenia kar przewidzianych w ustawie: *„Negatywnie należy ocenić także zaproponowane w projekcie ustawy dwukrotne zwiększenie maksymalnej wysokości określonych kar za naruszenia przepisów prawa pracy*". W opinii Rzecznika MŚP, podzielanej przez Organizację Pracodawców Rada Przedsiębiorców, proponowana regulacja wynika z nieprzychylnego podejścia do ogółu pracodawców i nie jest wynikiem kompleksowej analizy skuteczności kar.

Sytuacja gospodarcza w Polsce jest zła – bezrobocie w styczniu 2026 osiągnęło 6%, na prowincji jest dwucyfrowe. Bardzo wiele małych firm likwiduje się lub zawiesza swoją działalność. Nie ulega wątpliwości, że skutki ustawy o zmianie ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy oraz niektórych innych ustaw przyspieszą postępujący już w Polsce wzrost bezrobocia. Firmy są już obciążone wprowadzeniem w życie systemu KSeF, ogromnym wzrostem kosztów energii – kolejna regulacja wprowadzi chaos, zamykanie przedsiębiorstw i ograniczanie zatrudnienia. Według Towarzystwa Ekonomistów Polskich reforma może spowodować spadek PKB o 0,4–0,6%, czyli stratę nawet 32 miliardów złotych rocznie. Jak wskazuje TEP w stanowisku Rady TEP z 4 grudnia 2025 roku w sprawie projektu reformy PIP: *„Właściwą odpowiedzią na nadużywanie umów cywilnoprawnych i samozatrudnienia jest eliminacja systemowych bodźców, które są jego przyczyną, a nie kary i nakazy. Kierunkiem reform powinno być zwiększenie neutralności systemu podatkowo-składkowego pomiędzy rodzajami umów, likwidacja przywilejów dla wybranych grup zawodowych, a także liberalizacja kodeksu pracy tak, aby regulacje nie wypychały z rynku jego najsłabszych uczestników*”

Elastyczne formy pracy stosują od lat szpitale, dla których zmiana modelu zatrudniania lekarzy i pielęgniarek to skokowy wzrost kosztów bez szans na pokrycie ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia, który dzisiaj nie ma pieniędzy na zapewnienie skutecznego

Organizacja Pracodawców Rada Przedsiębiorców

ul. Legionowa 2, 01-343 Warszawa

www.radaprzedsiebiorcow.org

biuro@radaprzedsiebiorcow.org

leczenia Polaków. Polskim Liniom Lotniczym LOT czy innym firmom działającym poza Polską elastyczne formy zatrudnienia umożliwiają skuteczną konkurencję międzynarodową. Wejście tej ustawy w życie doprowadzi do ogromnych kłopotów firm operujących na rynkach międzynarodowych.

Jest bardzo prawdopodobne, że Państwowa Inspekcja Pracy będzie stosować swoje działania wybiórczo – nie chcąc zderzać się z międzynarodowymi kancelariami prawnymi reprezentującymi korporacje oraz duże firmy, zrealizuje założone cele fiskalne mające przynieść konkretne sumy do budżetu państwa poprzez kontrolę małych firm, których na takich pełnomocników nie stać.

Wobec powyższego, zważywszy na wątpliwości co do zgodności z konstytucyjnymi zasadami wolności działalności gospodarczej oraz swobody zawierania umów, a ponadto na szkody, które ustawa wywoła dla gospodarki oraz pracowników, zwracamy się do Pana Prezydenta jako strażnika Konstytucji Rzeczypospolitej o skorzystanie z prerogatywy i niepodpisanie ustawy.

Z pozdrowieniami
Holem Adamowicz

Prezes Organizacji Pracodawców Rada Przedsiębiorców